

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metody statystyczne w biologii II
Prowadzący	dr Justyna Marchewka-Długońska dr inż. Piotr Kiełtyk
Wydział	Wydział Biologii i Nauk o Środowisku
Kierunek	Biologia
Poziom studiów	II
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Moduł specjalnościowy/ścieżka (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki biologiczne
Przedmiot obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	II
Semestr	III
Język wykładowy	Polski
Status przedmiotu	Obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	BI2_W04, BI2_U02, BI2_U05
Rodzaj zajęć	Ćwiczenia
Liczba godzin	30h
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Zaliczony przedmiot Metody statystyczne w biologii I (rok I, sem. II).
Opis i cele przedmiotu	W ramach przedmiotu studenci przyswoją wiedzę na temat zaawansowanych metod statystycznych wykorzystywanych w analizowaniu danych biologicznych, a także nabędą umiejętności ich stosowania i interpretacji otrzymanych wyników.

Treści programowe

	Temat/blok zajęć: Ćwiczenia komputerowe	Liczba godzin
1-2.	CK 1/2. Testy statystyczne na różnice średnich dwóch grup (testy parametryczne i nieparametryczne), interpretacja wyników z wykorzystaniem statystyk opisowych.	4
3-4.	CK 3/4. Jednoczynnikowa parametryczna analiza wariancji (ANOVA) i nieparametryczne odpowiedniki analizy wariancji. Testy post hoc porównań wielokrotnych.	4
5-6.	CK 5/6. Dwuczynnikowa analiza wariancji i ANOVA z powtórzeniami.	4
7-8.	CK 7/8. Hierarchiczna analiza wariancji i losowo-blokowy model dwuczynnikowej ANOVA.	4
9-10.	CK 9/10. Analiza regresji liniowej.	4
11.	CK 11. Analiza korelacji parametrycznej i nieparametrycznej.	2
12-13.	CK 12/13. Modele liniowe.	4
14.	CK 14. Regresja logistyczna.	2
15.	CK 15. Kolokwium.	2
	Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Symbol efektu	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się
BI2_W04	Absolwent zna i rozumie w pogłębiony sposób podstawy empiryczne w interpretacji zjawisk i procesów biologicznych, rozumie w pełni znaczenie metod matematycznych, statystycznych i narzędzi informatycznych	1. Student przedstawia zaawansowane metody statystyczne wykorzystywane w analizie złożonych danych biologicznych. (CK 1-15) 2. Student klasyfikuje dane biologiczne oraz dobiera odpowiednie metody statystyczne do ich analizy. (CK 1-15) 3. Student wyciąga wnioski na podstawie uzyskanych wyników analiz. (CK 1-15)	Kolokwium

BI2_U02	Absolwent potrafi stosować zaawansowane techniki informatyczne i statystyczne do opisu zjawisk i analizy danych biologicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Student stosuje zaawansowane oprogramowanie statystyczne do analizy danych biologicznych. (CK 1-15) 2. Student tworzy i przygotowuje zbiory danych do analizy, w tym zarządza zmiennymi i strukturą danych. (CK 1-15) 3. Student oblicza statystyki opisowe dla różnych typów zmiennych. (CK 1-15) 4. Student wizualizuje dane oraz zależności między zmiennymi za pomocą odpowiednich metod graficznych. (CK 1-15) 	Kolokwium
BI2_U05	Absolwent potrafi formułować i testować hipotezy związane z problemami badawczymi biologii, wykazuje umiejętność napisania pracy badawczej w języku polskim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Student formułuje hipotezy statystyczne dotyczące zjawisk biologicznych. (CK 1-15) 2. Student dobiera i stosuje metody statystyczne. (CK 1-15) 3. Student interpretuje wyniki analiz statystycznych i formułuje wnioski statystyczne. (CK 1-15) 4. Student na podstawie wyników analiz statystycznych wyciąga ogólne wnioski biologiczne. (CK 1-15) 	Kolokwium

Metody dydaktyczne

Objaśnienie przez prowadzącego zajęcia omawianych metod i ich zastosowania; instruktaż dotyczący sposobu wykonania analiz w programie statystycznym; wykonywanie przez studentów poleceń i zadań w programie do analizy danych pod kierunkiem prowadzącego zajęcia; samodzielne przeprowadzanie przez studentów analizy udostępnionych danych z uzyskaniem informacji zwrotnej i uwagami prowadzącego odnośnie poprawności wykonanego zadania i wyciągniętych wniosków. Pomoce dydaktyczne: stanowiska komputerowe wyposażone w odpowiednie oprogramowanie do analizy danych z dostępem do sieci internetowej, tablica multimedialna lub projektor, biała tablica suchościeralna.

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1,2
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
praca własna	przygotowanie do zajęć (<i>czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...</i>)	10	20/0,8
	przygotowanie do zaliczenia (<i>np. czytanie, prezentacja, projekt, ...</i>)	10	

Opis nakładu pracy studenta w ECTS w programie Erasmus

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	35/1,4
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach w języku angielskim	5	
praca własna	przygotowanie do zajęć (<i>czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...</i>)	20	65/2,6
	przygotowanie do zaliczenia (<i>np. czytanie, prezentacja, projekt, ...</i>)	20	
	praca własna związana z tłumaczeniem treści zajęć na język ojczysty	25	

Kryteria oceny końcowej

Zaliczenie na podstawie wyników kolokwium, podczas którego student wykonuje zadania w oparciu o dostarczone dane, a następnie interpretuje otrzymane wyniki. W zależności od rodzaju danych i treści pytania badawczego student dokonuje wyboru odpowiedniej ścieżki analizy statystycznej i interpretuje uzyskane wyniki. Obecność na ćwiczeniach obowiązkowa.

Punktacja kolokwium:

91-100% - 5

81-90% - 4,5

71-80% - 4

61-70% - 3,5

51-60% - 3

< 51% - 2

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy

3,0 – Student w ograniczonym stopniu przedstawia zaawansowane metody statystyczne wykorzystywane w analizie złożonych danych biologicznych; klasyfikuje dane biologiczne oraz dobiera odpowiednie metody statystyczne do ich analizy; wyciąga wnioski na podstawie uzyskanych wyników analiz.

4,0 – Student w dobrym stopniu przedstawia zaawansowane metody statystyczne wykorzystywane w analizie złożonych danych biologicznych; klasyfikuje dane biologiczne oraz dobiera odpowiednie metody statystyczne do ich analizy; wyciąga wnioski na podstawie uzyskanych wyników analiz.

5,0 – Student w bardzo dobrym stopniu przedstawia zaawansowane metody statystyczne wykorzystywane w analizie złożonych danych biologicznych; klasyfikuje dane biologiczne oraz dobiera odpowiednie metody statystyczne do ich analizy; wyciąga wnioski na podstawie uzyskanych wyników analiz.

Brana jest pod uwagę średnia dla efektów przedmiotowych w zakresie wiedzy.

Efekty uczenia się w zakresie umiejętności

3,0 – Student w ograniczonym stopniu stosuje zaawansowane oprogramowanie statystyczne do analizy danych biologicznych; tworzy i przygotowuje zbiory danych do analizy, w tym zarządza zmiennymi i strukturą danych; oblicza statystyki opisowe dla różnych typów zmiennych; wizualizuje dane oraz zależności między zmiennymi za pomocą odpowiednich metod graficznych; formułuje hipotezy statystyczne dotyczące zjawisk biologicznych; dobiera i stosuje metody statystyczne; interpretuje wyniki analiz statystycznych i formułuje wnioski statystyczne; na podstawie wyników analiz statystycznych wyciąga ogólne wnioski biologiczne.

4,0 – Student w dobrym stopniu stosuje zaawansowane oprogramowanie statystyczne do analizy danych biologicznych; tworzy i przygotowuje zbiory danych do analizy, w tym zarządza zmiennymi i strukturą danych; oblicza statystyki opisowe dla różnych typów zmiennych; wizualizuje dane oraz zależności między zmiennymi za pomocą odpowiednich metod graficznych; formułuje hipotezy statystyczne dotyczące zjawisk biologicznych; dobiera i stosuje metody statystyczne; interpretuje wyniki analiz statystycznych i formułuje wnioski statystyczne; na podstawie wyników analiz statystycznych wyciąga ogólne wnioski biologiczne.

5,0 – Student w bardzo dobrym stopniu stosuje zaawansowane oprogramowanie statystyczne do analizy danych biologicznych; tworzy i przygotowuje zbiory danych do analizy, w tym zarządza zmiennymi i strukturą danych; oblicza statystyki opisowe dla różnych typów zmiennych; wizualizuje dane oraz zależności między zmiennymi za pomocą odpowiednich metod graficznych; formułuje hipotezy statystyczne dotyczące zjawisk biologicznych; dobiera i stosuje metody statystyczne; interpretuje wyniki analiz statystycznych i formułuje wnioski statystyczne; na podstawie wyników analiz statystycznych wyciąga ogólne wnioski biologiczne.

Brana jest pod uwagę średnia dla efektów przedmiotowych w umiejętności.

Ocena połówkowa 3,5 jest wystawiana w przypadku pełnego zaliczenia EFEKTÓW UCZENIA SIĘ na ocenę 3,0, ale student nie przyswoił w pełni EFEKTÓW UCZENIA SIĘ na ocenę 4,0.

Ocena połówkowa 4,5 jest wystawiana w przypadku pełnego zaliczenia EFEKTÓW UCZENIA SIĘ na ocenę 4,0, ale student nie przyswoił w pełni EFEKTÓW UCZENIA SIĘ na ocenę 5,0.

Literatura obowiązkowa

1.	Dalgaard P. 2008. Introductory statistics with R. Springer, New York
2.	Stanisz A. 2007. Przystępny kurs statystyki, T.1,2. StatSoft, Kraków

Literatura uzupełniająca

1.	Crawley M.J. 2013. Statistics. An introduction using R. Wiley, Chichester
2.	Crawley M.J. 2013. The R book. Wiley, Chichester

3.	Everitt B.S, Hothorn T. 2010. A handbook of statistical analyses using R. 2 nd edition. Chapman & Hall/CRC, New York
4.	Logan M. 2010. Biostatistical design and analysis using R. A practical guide. Wiley-Blackwell, Chichester.
5.	Quinn G.P, Keough M.J. 2011. Experimental design and data analysis for biologists. Cambridge University Press, Cambridge.
6.	Nieczuja-Dwojacka J, Marchewka-Długońska J i in. 2024. Factors influencing sex ratio at birth in Krosno, Poland. Sci Rep. DOI: 10.1038/S41598-023-50555-W
7.	Kiełtyk P. i in. 2024. Sources Affecting Microplastic Contamination in Mountain Lakes in Tatra National Park. Resources. DOI: 10.3390/resources13110152